

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1195
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/929
Başvuran : B.D.
Başvuran Vekili : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Diyarbakır 3 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : Talaytepe Mah. 4020/1 No:57 Kayapınar/Diyarbakır

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvuranın su kesintilerinden dolayı yaşadığı mağduriyet iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle; yaz aylarının gelmesiyle her gün 15 saati bulan su kesintilerinin yaşanmaya başladığını, Diyarbakır gibi sıcak bir ilde suya ulaşamamanın hem psikolojik hem de fiziksel olarak zor olduğunu ve insan hakkı ihlali olduğunu iddia etmekte olup gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Diyarbakır 3 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü, Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü ile olan yazışmalarını tarafımıza iletmiştir.

a. Açık Ceza İnfaz Kurumu kampüs bünyesindeki kurumlara dilekçe yazarak; su tüketiminin günden güne artması nedeniyle su deposu seviyesinde düşüş olduğunu, sayaç otomasyonunun aktif edilmemesi durumunda daha da düşüş meydana geleceğinden su dağıtımını yapan hidroforların çalışmayacağını ve gelecek günlerde su kesintisi olacağını, bu nedenle kampüs bünyesindeki kurumların bu konuda hassas olması ve tedbir almaları gerektiğini ifade etmiş, aşırı su tüketiminden dolayı depolardaki su seviyesinin yetersiz kaldığına ilişkin teknik raporu iletmiştir.

b. Kurum, Açık Ceza İnfaz Kurumuna cevap olarak; sayaç otomasyonunun halihazırda aktif olduğunu, günlük limit dolduğunda suların kesildiğini, ilave olarak Açık Ceza İnfaz Kurumunca tasarruf amaçlı kesinti de yapıldığında ekstra mağduriyetler gerçekleştiğini, bu nedenle tasarruf amaçlı yapılan kesintilerin uygulanmaması gerektiğini, aksi takdirde ekstra mağduriyetleri önlemek için sayaç otomasyon sistemini devre dışı bırakmak zorunda kalacaklarını belirtmiştir.

c. Ayrıca teknik raporda kişi başı günlük sıcak su limitinin 50 litre, soğuk su limitinin ise 150 litre olduğu, COVID-19, HIV ve uyuz tanısı olan mahpusların limitlerinin ise artırılmış olduğu beyan edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarına göre: "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve

geliştirme hakkına sahiptir”, “Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6.24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 65'inci maddesine göre; “*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

8. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın; su kesintilerinden dolayı mağduriyet yaşadığı iddiası konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) “*İşkence yasağı*” başlıklı 3'üncü maddesine göre: “*Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.*”

10. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir kötü muamelenin AİHS'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviye göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/9, 28/9/2015, para. 86).

11. Anayasa Mahkemesi (AYM); Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağını, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele ve cezaya tabi tutulamayacağını düzenlendiğini, adı geçen ifadeler arasında yoğunluk farkı bulunduğunu, kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne en fazla zarar veren muamelelerin *işkence*, bu seviyeye varmayan fakat yine de vücutta zarar ya da yoğun fiziksel veya ruhsal ızdırıp veren insanlık dışı muamelelerin *eziyet*, küçük düşürücü ve alçaltıcı nitelikteki daha hafif muamelelerin ise *insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele* veya ceza olarak belirlenmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 22).

12. Başvuran su kesintilerinin günlerce değil, gün içerisinde belirli saatler sürdüğünü belirtmiş olup bu durumun nasıl bir şekilde kötü muameleye yol açtığını açıklamamıştır. İdare kampüs içerisinde yapılan iş yazışmaları tarafımıza iletmış, yazışmaların içeriğinden hususun açık ceza infaz kurumu depolarındaki su yetersizliğinden kaynaklandığı ve hususun çözümlenmesi için çalışıldığı anlaşılmıştır. Söz konusu aksaklıkların kalabalıklaşma, bütçe yetersizliği gibi sebeplerden dolayı zaman zaman olabileceği ve meydana gelen her teknik arıza ya da aksaklığın kötü muamele olarak tanımlanamayacağı, sorunun geçici bir durum olmasından ve belirli

saatler sürmesinden kaynaklı olarak günlük hayatı, ceza infaz kurumunda bulunmanın doğal sonucu olan ızdırap düzeyinin ötesinde etkileyecek hale getirmediğinden dolayı kötü muamele yasağı kapsamına girebilecek asgari eşiğe ulaşmadığı ve dolayısıyla kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmektedir.

13. Sonuç olarak; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 69'uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmaktadır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye